

Denktank desinformatie

De 'Denktank desinformatie' is opgezet in 2019 naar aanleiding van de maatregelen genoemd in de kamerbrief 'Verder met vaccineren' (november 2018). Als onderdeel van de Vaccinatiealliantie waarin alle partijen deelnemen die het belang van vaccinaties ondersteunen, is een team van onafhankelijke experts bijeengebracht om actief weerwoord te bieden aan misvattingen over vaccinaties. In deze tijd van 'mediahypes' en regelmatige escalatie van berichten in de (social) media is vaak een snelle respons en correctie van onjuiste of onvolledige kennis in de media heel belangrijk.

De Denktank omvat een groep van experts die op eigen titel reageren op berichten; ze houden elkaar op de hoogte en sturen berichten door, naar eigen inzicht en op eigen initiatief. VWS faciliteert de Denktank door middel van het organiseren van bijeenkomsten en het in contact brengen van partijen; indien nodig worden signalen naar hen doorgestuurd vanuit VWS/RIVM communicatie, bij Kamervragen, e.d.. De Denktank omvat momenteel ongeveer 35 experts met een heel diverse achtergrond: communicatie-experts, onderzoekers, bloggers, zorgverleners, beleidsmakers, en ook vertegenwoordigers van de platforms Google en Facebook. Er zijn 3 bijeenkomsten geweest en 2 workshops bij de Vaccinatie alliantie.

De centrale vraag aan de Denktank misinformatie was:

Wat kunnen we doen om 'spookverhalen' over vaccineren te weerspreken en hoe kunnen we voorkomen dat dit soort verhalen een podium krijgen?

Uitgangspunten

- Deelnemers aan de denktank doen mee omdat ze een bijdrage willen leveren aan de aanpak misinformatie en omdat ze het belang van vaccinatie onder de aandacht willen brengen;
- Deelname kan op basis van persoonlijke titel ofwel op basis van functie en organisatie;
- Deelname betekent vrijwillige actie vanuit eigen mogelijkheden.
- Uitwisseling binnen de denktank gebeurt in vertrouwen.
- VWS faciliteert de denktank dmv het organiseren van bijeenkomsten en het in contact brengen van partijen.

Actielijnen

1. Inzet op weerspreken misinformatie sociale media
2. Inzet op beschikbaarheid en vindbaarheid van de goede informatie
3. Inzet op de rol van sociale mediaplatforms en zoekmachines
4. Inzet op geschreven pers
5. Inzet op televisie
6. Inzet binnen de beroepsgroep van zorgwerkers.

Extra: actielijnen in meer detail:

1. Inzet op weerspreken misinformatie sociale media:
 - o Weerspreken van onjuiste informatie op Twitter, Facebook, enz. Dit doet een groep deelnemers van de denktank op eigen initiatief. Indien gewenst kunnen deelnemers van de denktank contact leggen met inhoudelijke experts tbv onderbouwing van hun pleidooi. VWS houdt in overleg met RIVM een lijst bij van de meest voorkomende misvattingen. 'Nieuwe' misvattingen kunnen bij VWS gemeld worden.
 - o Indien gewenst kunnen partijen elkaars hulp inroepen bij lastige/ontpofte online discussies of bij het reageren op inzet van antivaxers.
 - o Social mediakanalen van VWS worden waar passend ook ingezet.
2. Inzet op beschikbaarheid en vindbaarheid van goede informatie:
 - o Site RIVM en RVP bevat de juiste informatie, ook voor mensen met vragen, en is goed vindbaar.

- Site Lareb over bijwerkingen bevat de juiste informatie, ook voor mensen met vragen, en is goed vindbaar.
 - Site van CBG, EMA en patientennetwerk bevat de juiste informatie, ook voor mensen met vragen, en is goed vindbaar.
 - Sites waar ouders typisch op kijken (Oudersvannu.nl, 24baby, enz) bevatten de juiste informatie, ook voor mensen met vragen.
 - Thuisarts.nl aanvullen met informatie over vaccinatie
- 3. Inzet op overleg met sociale mediaplatforms en zoekmachines over hun rol in de aanpak misinformatie:
 - Deze partijen kunnen deelnemen aan de denktank misinformatie.
 - Facebook heeft een aanbod in het aanpakken van de viraliteit van berichten op Facebook.
 - We bespreken met deze partijen waar ze tegenaan lopen en wat ze zelf kunnen en willen doen.
- 4. Inzet op geschreven pers:
 - Deelnemers aan de denktank spreken zich uit voor het belang van vaccineren in de geschreven pers wanneer de gelegenheid zich voordoet. Waar nodig, gaan deelnemers in op misverstanden.
 - Deelnemers bellen met de redactie van kranten/tijdschriften als er onjuiste informatie over vaccinatie in artikelen staat. Bij columns lijkt dit aanspreken lastiger.
 - Deelnemers organiseren een symposium (evt samen met NVJ) voor journalisten over vaccinatie en verantwoordelijkheid van journalisten daarbij.
- 5. Inzet op televisie:
 - Deelnemers aan de denktank spreken zich wanneer de gelegenheid zich voordoet uit op televisie. Zij benadrukken dan het belang van vaccineren en gaan waar nodig in op misverstanden.
- 6. Inzet binnen beroepsgroep van zorgwerkers:
 - Zorgverleners spreken elkaar aan op het belang van vaccineren en attenderen elkaar ook op het belang van de griepvaccinatie.
 - Zorgverleners spreken collega's aan op het promoten van homeopathische profylaxe.
 - Zorgverleners spreken collega's aan op artikelen met onjuiste informatie over vaccinatie.

De meest gebruikte anti-vax mythes:

1. Vaccins veroorzaken grote schade ("vaccinatieschade")
2. Onderzoeken worden in grote mate vervalst, farmaceutische industrie is onbetrouwbaar ("Big Pharma")
3. Vaccins bevatten gif
4. Ongevaccineerden zijn gezonder dan gevaccineerde kinderen
5. Kinderziekten zijn onschuldig en goed voor het immuunsysteem
6. Ziektes waren al op hun retour voordat de vaccinaties werden ingevoerd (morbiditeit versus mortaliteit)
7. Vaccins zijn na 10 jaar uitgewerkt, groepsimmunitet bestaat dus niet
8. Er is in de VS al miljarden aan schadevergoeding uitgekeerd